

Förenade Liv Fonder Årsberättelse 2002

Innehållsförteckning

Sverigefonden	2
Världenfonden	6
Obligationsfonden	10
Redovisningsprinciper	14
Valutakurser	14
Jämförelseindex	15
Ägarpolicy	15

Förenade Liv Sverigefond

Sverigefonden i korthet

Avkastning 2002, %	-7,9
Indexutveckling 2002, %	-7,9
Andelsvärde, se sid. 14	
- Bokslutskurs 2002-12-31	92,12
- Handelskurs 2002-12-30	92,58

Fondfakta	
Fondens startdatum	2002-12-09
Inträdesavgift, kr	0
Utträdesavgift, kr	0
Förvaltningsavgift, %	0,4
Lägsta första insättning, kr	100 000
Utdelning	Ja, i september
Förvaltarteam	Claes Folkmar Viktoria Bäck-Eriksson
Fondnummer i PPM	402 990

Fondinriktning
Fonden inriktar sig på kollektivt sparande i avtalspensioner och premiepensionssystemet. Fonden investerar i aktier noterade på Stockholmsbörsen, som kombinerar långsiktigt hållbar tillväxt med god lönsamhet. Genom att placera i många företag i flera branscher uppnås en god risk-spridning. Målsättningen är att uppnå en långsiktigt god avkastning som överstiger fondens jämförelseindex. Fonden följer våra etiska placeringskriterier som verkar för en bättre framtid för människa och miljö. Kriterierna omfattar mänskliga rättigheter, tobak och miljö.

Vad har hänt på fondens placeringsmarknader under 2002?

Stockholmsbörsen backade för tredje året i rad och slutade på minus 34,7 procent för hela 2002.

Cykliska, det vill säga konjunktürkänsliga, aktier inledde året starkt då statistik från industrin väckte förhoppningar om att investeringar och ökad produktion skulle ge ny fart åt ekonomin. IT och telekom utvecklades på omvänt sätt på grund av strukturerproblem. På försommaren började indikatorer som speglar förväntningar dock att peka på en utbliven uppgång. Samtidigt tvingades försäkringsbolagen att sälja aktier för att klara de så kallade solvenskraven i Försäkringsrörelselagen. I början av oktober hade börsen sjunkit mer än 40 procent och var tillbaka på samma nivå som hösten 1996. Oro för att missa en vändning uppåt samtidigt som försäkringsbolagen var klara med försäljningarna gjorde att börsen steg med ungefär 30 procent på två månader. Uppgången leddes av IT- och telekombranscherna. Under senhösten sänkte flera av världens centralbanker, inklusive den svenska Riksbanken, styrräntorna för att stimulera ekonomierna. Analysföretagen justerade också ned vinstprognoserna för de cykliska bolagen.

Hur har fonden utvecklats?

Sverigefonden har sedan starten den 9 december 2002 gått ned med 7,9 procent. Fondens jämförelseindex, SIXPRX, gick under samma period ned med 7,9 procent.

Vilka viktiga förändringar har skett i fonden?

Fonden startade den 9 december 2002.

Vilken strategi gäller för fonden framöver?

Även 2003 kommer den amerikanska ekonomin att ha ett stort inflytande över svensk ekonomi och börs, inte minst på grund av att de svenska företagsvinsterna till stor del är exportberoende. Det kvarstående orosmolnet är huruvida de amerikanska hushållen kommer att fortsätta att konsumera. Indikatorer på den framtida köpkraften är arbetslöshetsstatistik och bostadspriser. Riksbankens sänkning av sin viktigaste styrränta, reporäntan, under senhösten pekar på svaghetstecken även i svensk ekonomi. Under det gångna året har den svenska kronan stärkts med 17 procent mot den amerikanska dollarn och det är möjligt att utvecklingen fortsätter. Kronförstärkningen innebär att försäljningen omräknad i svenska kronor sjunker. Kostnadsbesparingar blir därför viktiga för att bibehålla vinstnivåerna. Det är svårt att se att börsåret 2003 skulle bli särskilt positivt. Visserligen har nedgången redan varat i tre år, men för en vändning krävs statistik som gör att investerarna kan se tecken på en vändning i konjunkturen.

Risk- och avkastningsmått

Beta	1,0
Fonden har funnits för kort tid för beräkning av övriga risk- och avkastningsmått.	

Kostnader

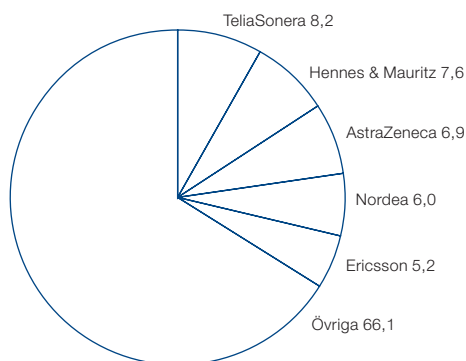
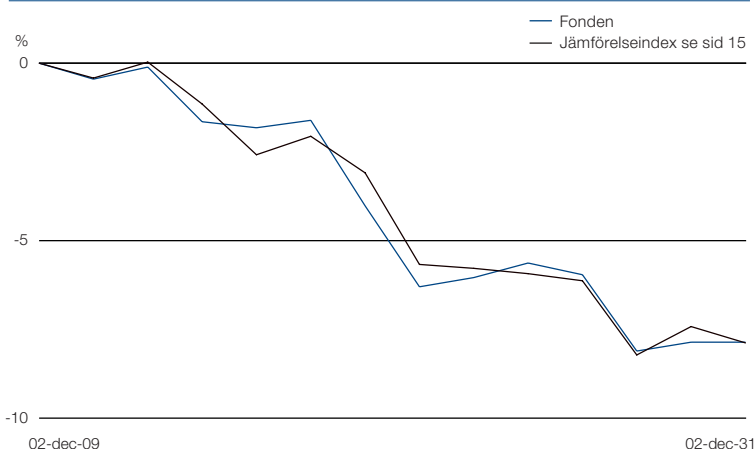
Förvaltningskostnad, % ¹⁾	0,4
Transaktionskostnader, tkr ²⁾	25
Transaktionskostnader, %	0,0
TKA, % ¹⁾	1,3
NKA, % ^{1) 3)}	1,3
TER, % ¹⁾	0,4
Engångsinsättning av 10 000 kr vid fondens start	
Totalkostnad, kr	7,13
varav förvaltningskostnad, kr	2,19

Utveckling**2002-12-31**

Fondförmögenhet, tkr	46 061
Antal utlöpande andelar	500 000
Andelsvärde, kr	92,12
Utdelning, kr/andel	–
Totalavkastning, % ⁴⁾	–7,9
Jämförelseindex, % ⁴⁾	–7,9
Omsättningshastighet, ggr ¹⁾	0,0

¹⁾ omräknat till årstakt³⁾ inga köp-/säljavgifter²⁾ Courtage, skatter och övriga kostnader i samband med köp och försäljning av värdepapper.⁴⁾ beräknat från fondstart

Courtage har uppgått till, tkr 25

De fem största innehaven (andel av fondförmögenhet, %)**Utvecklingen i Förenade Liv Sverigefond****Innehavsförändringar****Nyköp**

	Mkr
TeliaSonera	4,1
Hennes & Mauritz	3,8
AstraZeneca	3,4
Ericsson	3,2
Nordea	3,0
Övriga	31,9
Summa Nyköp	49,4

Ökat

Inga ökningar

Mkr**Minskat**

Inga minskningar

Mkr**Netto sälj**

Inga nettoförsäljningar

Mkr**Avyttrat**

Inga avyttringar

Mkr**Netto köp**

	Mkr
TeliaSonera	4,1
Hennes & Mauritz	3,8
AstraZeneca	3,4
Ericsson	3,2
Nordea	3,0
Övriga	31,9
Summa Netto köp	49,4

Sammanfattning

	Mkr
Vi köpte totalt	49,4
Vi sålde totalt	–
Nettoförändring	49,4

Balansräkning, tkr	2002-12-31	% av fond- förmögenhet
Tillgångar		
Finansiella instrument		
med positivt marknadsvärde (not 3)	45 466	98,7
Bank och övriga likvida medel	606	1,3
Summa tillgångar	46 072	100,0
Skulder		
Övriga kortfristiga skulder	11	0,0
Summa skulder	11	0,0
Fondförmögenhet (not 2, 3)	46 061	100,0

Resultaträkning, tkr	2002-12-09– 2002-12-31
Intäkter och värdeförändring	
Värdeförändring på aktierelaterade finansiella instrument (not 1)	–3 947
Ränteintäkter	19
Summa intäkter och värdeförändring	–3 928
Kostnader	
Förvaltningskostnad	11
Summa kostnader	11
Skatt	–
Årets resultat	–3 939

Not 1 Specifikation av värdeförändring, tkr

	2002-12-09– 2002-12-31
Aktierelaterade finansiella instrument	
Orealiserade vinster/förluster	–3 947
Summa	–3 947

Not 2 Förändring av fondförmögenhet, tkr

	2002-12-09– 2002-12-31
Fondförmögenhet vid fondens start	–
Andelsutgivning	50 000
Andelsinlösen	–
Årets resultat enligt resultaträkning	–3 939
Fondförmögenhet vid årets slut	46 061

Derivat

Möjligheten att handla med derivat
har inte utnyttjats av fonden.

Utdelning till andelsägarna, tkr

Att utdelas september 2003	8
----------------------------	----------

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Börsnoterade	Antal	Anskaffningsvärde tkr	Marknadsvärde tkr	% av fondförmögenhet
Dagligvaror				
Axfood	1 795	290	291	0,6
Cloetta Fazer B	530	96	97	0,2
		386	388	0,8
Finans och fastighet				
Castellum	2 109	269	257	0,6
D. Carnegie & Co	3 180	227	178	0,4
Drott B	3 542	351	344	0,7
FöreningsSparbanken A	13 966	1 463	1 438	3,1
Industrivärden A	5 091	571	509	1,1
Investor B	18 869	1 093	981	2,1
JM	1 013	175	164	0,4
Lundbergs B	1 887	376	368	0,8
Nordea	72 211	2 988	2 773	6,0
OM	4 340	217	181	0,4
Ratos B	3 888	373	371	0,8
SEB A	18 771	1 494	1 361	3,0
Skandia	29 304	703	680	1,5
Svenska Handelsbanken A	18 665	2 303	2 165	4,7
Wihlborgs	3 231	255	249	0,5
		12 859	12 019	26,1
Hälsovård				
AstraZeneca	10 416	3 409	3 187	6,9
Capio	3 148	202	217	0,5
Gambro A	9 271	454	450	1,0
Getinge B	1 666	276	297	0,6
Nobel Biocare	252	130	140	0,3
Perbio Science	1 546	163	153	0,3
Pharmacia	1 248	476	450	1,0
Sectra B	3 465	144	165	0,4
		5 255	5 059	11,0
Industrivaror och -tjänster				
ABB	6 397	172	159	0,3
Alfa Laval	3 700	247	259	0,6
Assa Abloy B	9 313	976	927	2,0
Atlas Copco A	5 383	1 009	915	2,0
Bure	6 151	74	64	0,1
Cardo	1 121	223	226	0,5
NCC B	3 593	203	190	0,4
Observer	3 667	133	125	0,3
Proffice B	4 534	105	87	0,2
SAAB B	3 597	357	345	0,7
Sandvik	6 588	1 384	1 281	2,8
SAS	5 014	284	248	0,5
Scania B	5 268	927	888	1,9
Securitas B	9 309	1 115	968	2,1
Skanska B	10 760	566	549	1,2
SKF B	3 259	799	737	1,6
Volvo B	11 009	1 772	1 563	3,4
		10 344	9 531	20,7

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Börsnoterade	Antal	Anskaffningsvärde tkr	Marknadsvärde tkr	% av fondförmögenhet
Informationsteknik				
Ericsson B	395 192	3 238	2 411	5,2
Nokia	5 094	831	703	1,5
Teleca B	3 321	113	98	0,2
TietoEnator	942	123	113	0,2
WM-Data B	15 062	159	114	0,2
		4 464	3 439	7,5
Material				
Billerud	851	87	81	0,2
Höganäs B	1 325	210	219	0,5
Holmen B	2 183	507	462	1,0
Kinnevik B	1 951	185	170	0,4
SAPA	1 470	238	235	0,5
SCA B	5 845	1 773	1 718	3,7
SSAB A	3 199	341	329	0,7
Stora Enso R	6 843	684	619	1,3
		4 026	3 833	8,3
Sällanköpsvaror och -tjänster				
Autoliv	1 895	364	338	0,7
Clas Ohlson B	1 264	278	275	0,6
Electrolux B	8 685	1 346	1 194	2,6
Eniro	5 683	327	313	0,7
Hennes & Mauritz B	20 946	3 847	3 519	7,6
MTG B	2 668	255	188	0,4
Trelleborg B	3 179	240	224	0,5
		6 657	6 051	13,1
Telekomoperatörer				
Europolitan Vodafone	11 171	503	458	1,0
Tele2 B	3 865	866	891	1,9
TeliaSonera	115 751	4 053	3 797	8,2
		5 422	5 146	11,2
Summa börsnoterade aktier		49 413	45 466	98,7
Summa finansiella instrument			45 466	98,7
Övriga tillgångar och skulder, netto			595	1,3
Fondförmögenhet			46 061	100,0

Förenade Liv Världenfond

Världenfonden i korthet

Avkastning 2002, %	-4,1
Indexutveckling 2002, %	-3,9
Andelsvärde, se sid. 14	
– Bokslutskurs 2002-12-31	95,95
– Handelskurs 2002-12-30	96,44

Fondfakta	
Fondens startdatum	2002-12-09
Inträdesavgift, kr	0
Utträdesavgift, kr	0
Förvaltningsavgift, %	0,4
Lägsta första insättning, kr	100 000
Utdelning	Ja, i september
Förvaltarteam	Johan Cederin Ulrika Enhörning Birgitta Redig Veronica Yu Hans-Olov Öberg
Fondnummer i PPM	518 985

Fondinriktning
Fonden inriktar sig på kollektivt sparande i avtalspensioner och premiepensionssystemet. Fonden investerar i aktier noterade på börser över hela världen, exklusive Sverige, med tyngdpunkt mot USA och Europa. Vår syn på konjunkturutvecklingen i världen styr land- och branschval. Bolagsval inom branscherna görs efter individuella företagsanalyser i företag som verkar för en bättre framtid för människa och miljö. Fonden följer våra etiska placeringskriterier som verkar för en bättre framtid för människa och miljö. Kriterierna omfattar mänskliga rättigheter, tobak och miljö.

Vad har hänt på fondens placeringsmarknader under 2002?

Fonden startade den 9 december 2002. Under december utvecklades världens börser kraftigt negativt, efter en uppgång under oktober och november. Osäkerheten kring konjunkturåterhämtningen i USA tillsammans med en allmän världspolitisk osäkerhet om krigsrisker och terrorhot var starkt bidragande orsaker.

Hur har fonden utvecklats?

Världsfonden har sedan starten den 9 december 2002 gått ned med 4,1 procent. Fondens jämförelseindex, gick under samma period ned med 3,9 procent.

Vilka viktiga förändringar har skett i fonden?

Fonden har investerat i tre olika indexkorgar, så kallade OPALER. De tre aktuella indexkorgarna – som följer underliggande regionala index med liten avvikelse – är USA, Europa och Japan. Dessa korgar är ett kostnadseffektivt sätt att få en heltäckande exponering med låg risk.

Vilken strategi gäller för fonden framöver?

Konjunkturosäkerheten i världen består. Låga räntor har inte förmått stimulera investeringskonjunkturen. Även det världspolitiska läget skapar osäkerhet i en situation där den globala återhämtningen får anses som bräcklig. Fonden kommer att ha en försiktig inriktning mot mer tillväxtaktier än cykliska, det vill säga konjunktur känsliga, aktier. Den japanska ekonomin ser fortsatt svag ut medan utsikterna för övriga Asien ser betydligt bättre ut. Under 2003 planeras försäljning av OPALERNA i takt med att underliggande aktier införskaffas.

Risk- och avkastningsmått

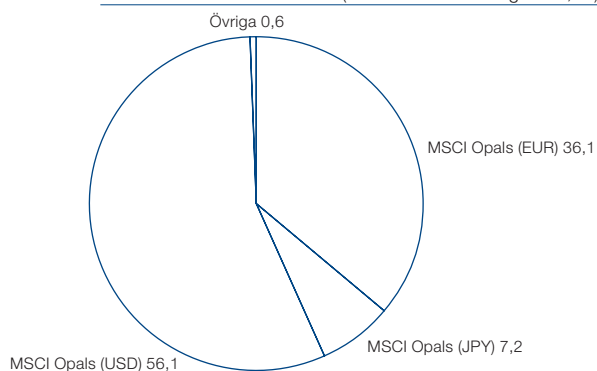
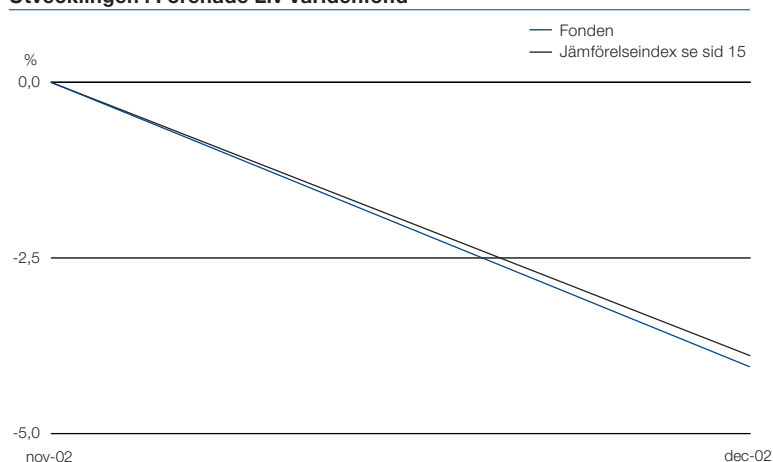
Beta	1,0
Fonden har funnits för kort tid för beräkning av övriga risk- och avkastningsmått.	

Kostnader

Förvaltningskostnad, % ¹⁾	0,4
Transaktionskostnader, tkr ²⁾	–
Transaktionskostnader, %	–
TKA, % ¹⁾	0,4
NKA, % ^{1) 2)}	0,4
TER, % ¹⁾	0,4
Engångsinsättning av 10 000 kr vid fondens start	
Totalkostnad, kr	2,26
varav förvaltningskostnad, kr	2,26

Utveckling**2002-12-31**

Fondförmögenhet, tkr	47 977
Antal utelöpande andelar	500 000
Andelsvärde, kr	95,95
Utdelning, kr/andel	–
Totalavkastning, % ³⁾	–4,1
Jämförelseindex, % ³⁾	–3,9
Omsättningshastighet, ggr ¹⁾	0,0

¹⁾ omräknat till årstakt²⁾ inga köp-/säljavgifter³⁾ beräknat från fondstart**De fem största innehaven** (andel av fondförmögenhet, %)**Utvecklingen i Förenade Liv Världenfond****Innehavsförändringar**

Nyköp	Mkr
MSCI Opals	49,6
Summa Nyköp	49,6
Avyttrat	Mkr
Inga avyttringar	–
Netto köp	Mkr
MSCI Opals	49,6
Summa Netto köp	49,6
Sammanfattning	Mkr
Vi köpte totalt	49,6
Vi sålde totalt	–
Nettoförändring	49,6

Ökat	Mkr
Inga ökningar	–
Minskat	Mkr
Inga minskningar	–
Netto sälj	Mkr
Inga nettoförsäljningar	–

Balansräkning, tkr	2002-12-31	% av fond- förmögenhet
Tillgångar		
Finansiella instrument		
med positivt marknadsvärde (not 3)	47 705	99,4
Bank och övriga likvida medel	283	0,6
Kortfristiga fordringar	0	0,0
Summa tillgångar	47 988	100,0
Skulder		
Övriga kortfristiga skulder	11	0,0
Summa skulder	11	0,0
Fondförmögenhet (not 2, 3)	47 977	100,0

Resultaträkning, tkr	2002-12-09– 2002-12-31	
Intäkter och värdeförändring		
Värdeförändring på aktierelaterade finansiella instrument (not 1)	–1 863	
Ränteintäkter	16	
Valutavinster och -förluster, netto	–165	
Summa intäkter och värdeförändring	–2 012	
Kostnader		
Förvaltningskostnad	11	
Summa kostnader	11	
Skatt	–	
Årets resultat	–2 023	

Not 1 Specifikation av värdeförändring, tkr

Aktierelaterade finansiella instrument	2002-12-09– 2002-12-31
Orealiserade vinster/förluster	–1 863
Summa	–1 863

Not 2 Förändring av fondförmögenhet, tkr

	2002-12-09– 2002-12-31
Fondförmögenhet vid fondens start	–
Andelsutgivning	50 000
Andelsinlösen	–
Årets resultat enligt resultaträkning	–2 023
Fondförmögenhet vid årets slut	47 977

Derivat

Möjligheten att handla med derivat
har inte utnyttjats av fonden.

Utdelning till andelsägarna, tkr

Ingen utdelning 2003

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Börsnoterade	Antal	Anskaffningsvärde tkr	Marknadsvärde tkr	% av fondförmögenhet
EU				
Konglomerat				
MSCI Opals (EUR)	5 936	17 843	17 324	36,1
		17 843	17 324	36,1
Summa EU		17 843	17 324	36,1
Japan				
Konglomerat				
MSCI Opals (JPY)	1 080	3 503	3 456	7,2
		3 503	3 456	7,2
Summa Japan		3 503	3 456	7,2
USA				
Konglomerat				
MSCI Opals (USD)	6 461	28 222	26 925	56,1
		28 222	26 925	56,1
Summa USA		28 222	26 925	56,1
Summa börsnoterade aktier		49 568	47 705	99,4
Summa finansiella instrument			47 705	99,4
Övriga tillgångar och skulder, netto			272	0,6
Fondförmögenhet			47 977	100,0

Förenade Liv Obligationsfond

Obligationsfonden i korthet

Avkastning 2002, %	1,1
Indexutveckling 2002, %	1,3
Andelsvärde, se sid. 14	
– Bokslutskurs 2002-12-31	101,09
– Handelskurs 2002-12-30	101,14

Fondfakta	
Fondens startdatum	2002-12-09
Inträdesavgift, kr	0
Utträdesavgift, kr	0
Förvaltningsavgift, %	0,4
Lägsta första insättning, kr	100 000
Utdelning	Ja, i september
Förvaltarteam	Björn Johansson
	Kaj Bergenhill
	Anders Bewiz
	Tor Borg
	Fredrik Böhm
	Maria Ljungqvist-Martí
Fondnummer i PPM	299 750

Fondinriktning

Fonden inriktar sig på kollektivt sparande i avtalspensioner och premiepensionssystemet. Fonden investerar i svenska och utländska räntebärande värdepapper med medellång löptid. Placeringsstrategin är inriktad på aktiv hantering av ränterisker. Urvalet görs i första hand bland de mest kreditvärda låntagarna såsom exempelvis svenska staten, bostadsfinansieringsinstitut och stabila, välskötta företag. Fonden följer våra etiska placeringskriterier som verkar för en bättre framtid för människa och miljö. Kriterierna omfattar mänskliga rättigheter, tobak och miljö.

Vad har hänt på fondens placeringsmarknader under 2002?

Under årets inledande månader steg marknadsräntorna som en följd av de positiva konjunkturprognoser som kom under hösten 2001 och under det första kvartalet 2002. Samtidigt höjde Riksbanken styrräntan för att motverka den ökade inflation som skulle kunna bli följden av en konjunkturförbättring. Kort därefter började marknadsräntorna dock att falla i takt med en allt större osäkerhet om styrkan i den väntade konjunkturuppgången. Dessutom fortsatte börserna att falla, vilket ledde till ytterligare lägre marknadsräntor. Denna trend höll i sig under det andra halvåret, vilket bland annat ledde till att många centralbanker, även den svenska Riksbanken, återigen sänkte sina styrräntor.

Hur har fonden utvecklats?

Fondens avkastning har varit 1,1 procent. Under samma period har jämförelseindex uppgått till 1,3 procent.

Vilka viktiga förändringar har skett i fonden?

Vid fondens start (den 9 december 2002) var vår strategi att övervikta fondens andel i Sverige. Detta skedde på bekostnad av undervikt i USA. Vi har dessutom valt att ha en lägre ränterisk i vår USA-andel än i fondens jämförelseindex.

Vilken strategi gäller för fonden framöver?

En långsam konjunkturuppgång och en låg inflationsnivå är några av de faktorer som gör att vi bedömer att den låga räntenivån på korta räntor kvarstår under det första halvåret 2003. Osäkerhet om börsutveckling, fastighetsmarknad samt höjda skatter är andra faktorer som säkert kommer att påverka ränteutvecklingen under 2003. Sedan våren 2002 har obligationsräntorna fallit kraftigt, vilket enligt vår uppfattning gör ytterligare nedgångar mindre sannolika. Vi kommer därför att tillämpa en strategi med en lägre eller neutral ränterisk jämfört med fondens jämförelseindex.

Risk- och avkastningsmått

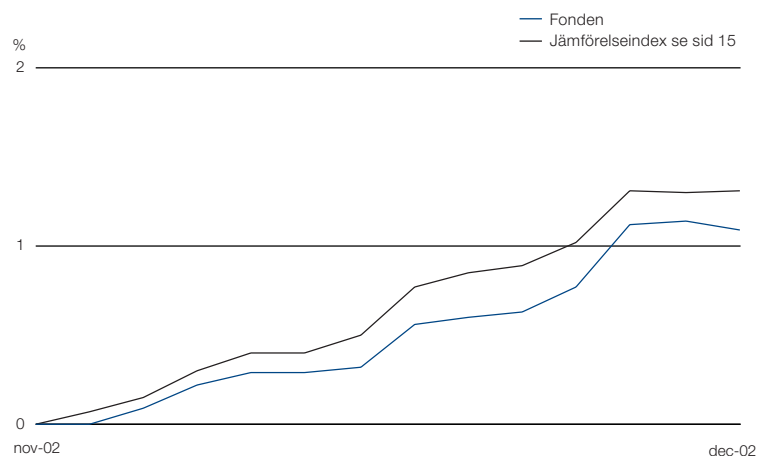
Fonden har funnits för kort tid för beräkning av risk- och avkastningsmått.

Kostnader

Förvaltningskostnad, % ¹⁾	0,4
Transaktionskostnader, tkr	–
Transaktionskostnader, %	–
TKA, % ¹⁾	0,4
NKA, % ^{1) 2)}	0,4
TER, % ¹⁾	0,4
Engångsinsättning av 10 000 kr vid fondens start	
Totalkostnad, kr	2,32
varav förvaltningskostnad, kr	2,32

Utveckling**2002-12-31**

Fondförmögenhet, tkr	50 546
Antal utelöpande andelar	500 000
Andelsvärde, kr	101,09
Utdelning, kr/andel	–
Totalavkastning, % ³⁾	1,1
Jämförelseindex, % ³⁾	1,3
Omsättningshastighet, ggr ¹⁾	0,8

¹⁾ omräknat till årstakt²⁾ inga köp-/säljavgifter³⁾ beräknat från fondstart**Utvecklingen i Förenade Liv Obligationsfond**

Balansräkning, tkr	2002-12-31	% av fond- förmögenhet
Tillgångar		
Finansiella instrument		
med positivt marknadsvärde (not 3)	49 694	98,3
Bank och övriga likvida medel	819	1,6
Kortfristiga fordringar	98	0,2
Summa tillgångar	50 611	100,1
Skulder		
Finansiella instrument		
med negativt marknadsvärde (not 3)	54	0,1
Övriga kortfristiga skulder	11	0,0
Summa skulder	65	0,1
Fondförmögenhet (not 2, 3)	50 546	100,0

	2002-12-09– 2002-12-31
Resultaträkning, tkr	
Intäkter och värdeförändring	
Värdeförändring på ränterelaterade finansiella instrument (not 1)	323
Ränteintäkter	149
Valutavinster och -förluster, netto	86
Övriga intäkter	0
Summa intäkter och värdeförändring	558
Kostnader	
Förvaltningskostnad	12
Summa kostnader	12
Skatt	–
Årets resultat	546

Not 1 Specifikation av värdeförändring, tkr

	2002-12-09– 2002-12-31
Ränterelaterade finansiella instrument	
Realisationsvinster	9
Orealiserade vinster/förluster	314
Summa	323

Not 2 Förändring av fondförmögenhet, tkr

	2002-12-09– 2002-12-31
Fondförmögenhet vid fondens start	–
Andelsutgivning	50 000
Andelsinlösen	–
Årets resultat enligt resultaträkning	546
Fondförmögenhet vid årets slut	50 546

Derivat

Fonden har i enlighet med fondbestämmelserna utnyttjat derivat, dock i begränsad omfattning. Inga säkerhetskrav förekommer för fonden. Standardiserade valutaterminer per 2002-12-31: Valutasäkrat belopp (EUR/SEK) 7,9 mkr
Marknadsvärde –0,1 mkr
Valutasäkrat belopp (USD/SEK) 3,8 mkr
Marknadsvärde 0,1 mkr

Utdelning till andelsägarna, tkr

Att utdelas september 2003	163
----------------------------	------------

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Marknadsnoterade	Nominellt belopp i tusental lokal valuta	Anskaff- nings- värde tkr	Marknads- värde tkr	% av fondför- mogenhet
Sverige				
Industri				
AP Fastigheter 105 5,40% 050314	400	405	424	0,8
Autoliv 6,75% 050630	500	520	540	1,1
Electrolux 5,30% 050214	400	405	425	0,8
Fortum Power & Heat 103 4,80%				
040105	1 000	1 005	1 005	2,0
Scania CV 153 5,80% 050705	400	407	421	0,8
Stora Enso 9 EMTN 6,25% 060317	600	619	653	1,3
Telia 217 5,75% 060123	600	608	645	1,3
Volvo Treasury 320 MTN 5,10% 051223	500	501	503	1,0
		4 470	4 618	9,1
Kredit- och mellanhandsinstitut				
Nordea Hypotek 5512 6,00%				
030618	1 000	1 010	1 041	2,1
Nordea Hypotek 5514 5,25%				
040616	1 000	1 015	1 047	2,1
Nordea Hypotek 5515 5,75%				
050921	1 000	1 032	1 055	2,1
SBAB 117 5,50% 031015	1 000	1 013	1 024	2,0
SBAB 119 5,50% 060315	1 000	1 027	1 079	2,1
SEB BoLån 556 6,00% 030618	2 000	2 020	2 082	4,1
SEB BoLån 558 6,00% 050615	2 000	2 072	2 149	4,3
Spintab 168 6,00% 090420	2 000	2 097	2 212	4,4
Spintab 170 5,75% 050615	2 000	2 062	2 136	4,2
Stadshypotek 1563 6,00% 050615	3 000	3 110	3 225	6,4
		16 459	17 050	33,7
Stat och kommun				
Statsobl 1035 6,00% 050209	2 000	2 079	2 195	4,3
Statsobl 1040 6,50% 080505	2 000	2 182	2 297	4,5
Statsobl 1041 6,75% 140505	1 000	1 143	1 209	2,4
Statsobl 1042 5,00% 040115	2 000	2 024	2 123	4,2
Statsobl 1043 5,00% 090128	1 000	1 018	1 079	2,1
Statsobl 1044 3,50% 060420	1 000	977	1 011	2,0
Statsobl 1045 5,25% 110315	2 000	2 050	2 167	4,3
Statsobl 1046 5,50% 121008	4 000	4 186	4 292	8,5
		15 659	16 372	32,4
Summa Sverige		36 588	38 040	75,3
Italien				
Stat och kommun				
Bouni Poliennali Del Tes 4,75% 050701	230	2 172	2 178	4,3
		2 172	2 178	4,3
Italien				
Stat och kommun				
Italian Government Bond 5,625% 120615	100	984	970	1,9
		984	970	1,9
Summa Italien		3 156	3 148	6,2

Not 3 Fondens värdepappersinnehav

Marknadsnoterade	Nominellt belopp i tusental lokal valuta	Anskaff- nings- värde tkr	Marknads- värde tkr	% av fondför- mogenhet
Nederländerna				
Stat och kommun				
Netherlands Government Bond 5,00% 120715	200	1 900	2 018	4,0
		1 900	2 018	4,0
Summa Nederländerna		1 900	2 018	4,0
Tyskland				
Stat och kommun				
Bundesrep. Deutschland 6,25% 060426	200	1 983	2 085	4,1
		1 983	2 085	4,1
Tyskland				
Stat och kommun				
KFW Int'l Finance 3,75% 041001	70	650	637	1,3
		650	637	1,3
Summa Tyskland		2 633	2 721	5,4
USA				
Kredit- och mellanhandsinstitut				
Freddie Mac 4,75% 130115	170	1 550	1 601	3,2
		1 550	1 601	3,2
USA				
Kredit- och mellanhandsinstitut				
Fannie Mae 3,50% 040915	100	924	907	1,8
		924	907	1,8
Stat och kommun				
US Treasury Bond 7,25% 160515	100	1 132	1 125	2,2
		1 132	1 125	2,2
Summa USA		3 606	3 634	7,2
Summa utländska räntebärande värdepapper		11 295	11 521	22,8
Summa marknadsnoterade räntebärande värdepapper		47 882	49 562	98,1
Valutaterminer			78	0,1
Summa finansiella instrument			49 640	98,2
Övriga tillgångar och skulder, netto			906	1,8
Fondförmögenhet			50 546	100,0

Redovisningsprinciper

Denna årsberättelse har upprättats enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder och Finansinspektionens författningssamling (FFFS 1997:11) samt beaktar de rekommendationer för redovisning av värdepappersfonder som utfärdats av Fondbolagens Förening. I övrigt tillämpas bokföringslagens bestämmelser i tillämpliga delar. Årsberättelsen har inte varit föremål för granskning av bolagets revisorer.

Courtag

Fondernas kostnader vid köp och försäljning av värdepapper ingår i anskaffningsvärdet respektive realiserat resultat.

Utdelning

I utdelning ingår utdelningar på aktierelaterade instrument. Utdelning och kupongskatt på utländska aktier redovisas netto med beaktande av eventuell fordran på grund av restitution.

Värdering

Aktierelaterade värdepapper värderas till senaste betalkurs på balansdagen eller, om sådan inte finns, till balansdagens köpkurs. Om sådant värde saknas värderas innehaven till senaste betalkurs eller, om denna inte är representativ, till det värde som fondbolaget fastställer på objektiva grunder. Räntebärande värdepapper värderas till balansdagens köpkurs.

Värdepapper som saknar prisnotering från svensk eller utländsk börs värderas normalt till ursprungligt anskaffningsvärde. Detta värde används fram till dess att ett nytt marknadsvärde framstår som mer rättvisande. Exempel på detta är extern oberoende värdering, nyemission eller efterföljande affärsavslut i värdepapperet genom erkänd marknadsaktör. Anskaffningsvärdet kan dessutom justeras på objektiva grunder om värdet framstår som uppenbart orimligt beroende på bolags- eller marknadsspecifika händelser eller förändringar.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta är omräknade efter de av WM Company fastställda mittkurserna per balansdagen. All procentuell utveckling uttrycks i SEK om inget annat anges.

I tabellerna är vissa siffror avrundade till närmaste tusental respektive tiondel. Detta medför att summering av siffror kan ge ett resultat som avviker från den angivna summan.

Andelsvärde

I årsberättelsen redovisar vi två värden – bokslutskurs och handelskurs. Skälet till detta är att årsberättelsens redovisning bygger på bokslutskursen. Handelskursen används som underlag till andelsägarnas erhållna personliga årsbesked, enligt RSV:s anvisningar.

Valutakurser

Valuta	Kurs	Kurs	Förändring under året
	2001-12-31	2002-12-31	
AUD	5,36968	4,90646	-8,63%
CAD	6,57126	5,51544	-16,07%
CHF	631,79546	630,16562	-0,26%
DKK	125,61913	123,09703	-2,01%
EUR	9,34003	9,14374	-2,10%
GBP	15,26671	14,02754	-8,12%
HKD	1,34520	1,11732	-16,94%
JPY	8,00374	7,34246	-8,26%
MYR	2,76045	2,29297	-16,93%
NOK	116,95116	125,77297	7,54%
SGD	5,68086	5,02352	-11,57%
THB	0,23716	0,20216	-14,76%
USD	10,48970	8,71330	-16,93%

Jämförelseindex

De index som använts i tabeller och texter är omräknade till svenska kronor och inklusive utdelning.

Förenade Liv Sverigefond	SIXPRX, SIX Portfolio Return Index
Förenade Liv Världenfond	MSCI* World Free Net Dividend excluding Sweden
Förenade Liv Obligationsfond	Komposit index bestående av: 75 % OMRX Bond 15 % Merrill Lynch EMU Direct Government Index, EG00 10 % Merrill Lynch US Treasury Master, GOQ0

*MSCI är en förkortning för Morgan Stanley Capital International.

Ägarpolicy

Folksam ska genom sina placeringar aktivt påverka företag, där det bedöms relevant och framgångsrikt. Ägarstyrning¹⁾ ska ske i enlighet med Folksams vision samt de etiska regler som tillämpas inom Folksam och syfta till att öka mervärdet för Folksams kunder.

För alla innehav – svenska och utländska gäller följande riktlinjer:

Folksam kan utöva sin ägarroll via bolagsstämman, genom direkta kontakter med bolagsledning och styrelser, genom att ingå i nomineringskommittéer samt genom att samverka med andra ägare.

Folksam ska inte inneha styrelseplats i företag där Folksam är representerat som ägare. Avsteg från denna regel kan tillåtas endast om speciella skäl föreligger.

För innehaven gäller OECD-principerna för ägarstyrning²⁾. Dessa omfattar följande fem områden:

- I. Aktieägarnas rättigheter (The rights of shareholders)
- II. Lika behandling av aktieägare (The equitable treatment of shareholders)
- III. Intressenternas betydelse för ägarstyrning (The role of stakeholders in corporate governance)
- IV. Öppenhet och genomlysning (Disclosure and transparency)
- V. Styrelsens ansvar (The responsibility of the board)

För de svenska innehaven – aktiebolag noterade vid Stockholmsbörsen – gäller dessutom följande riktlinjer:

1. Bolagsstämman

Kallelse till bolagsstämma

Folksam anser att:

Förslag angående ärenden som inte är normalt förekommande ska klargöras noggrant.

Aktieägarens rösträtt

Folksams uppfattning är att med varje aktie i bolaget ska följa en röst. Vid förändring till ett och samma aktieslag är det viktigt att äganderätten respekteras.

2. Bolagets styrelse

Styrelsens sammansättning

Folksam anser att:

Antalet styrelseledamöter bör anpassas efter omständigheterna i det enskilda bolaget, men normalt inte vara fler än tio. Några tjänstemän i bolaget utöver vd bör inte ingå i styrelsen.

Styrelsesammansättningen ska vara utformad så att den består av kompetenta personer med en lämplig fördelning avsende erfarenheter, ålder och kön. Vid rekrytering av styrelseledamöter bör personer sökas även utanför näringslivet. Folksam kommer aktivt att arbeta för en breddning av kompetensen i svenska marknadsnoterade bolags styrelser. En ledamot bör avlösas vid 70 års ålder. Varje ledamot ska anslå tid för sysslan och vara ombud för alla aktieägare.

Ledamot i styrelsen bör inte ha varit anställd på en ledande befattning inom bolaget under de senaste åren.

Styrelsens arbetssätt

Folksam anser att:

Styrelsens ordförande bör ha en fortlöpande kontakt med såväl styrelseledamöterna som företagsledningen.

Kommittéer och deras uppdrag

I alla marknadsnoterade bolag bör en nominerings-, revisions- samt ersättningskommitté inrättas. Kommittéernas sammansättning och arbete ska redovisas vid bolagsstämman.

Nomineringskommitté (Nomination Committee)

Kommittén utses av bolagsstämman. Bolagets ägarsammansättning bör speglas i kommitténs sammansättning. Kommitténs syfte är att verka för att styrelsens är ändamålsenligt sammansatt. Kommittén ska hantera nomineringar till styrelse och revisor samt arvodesfrågor för styrelsen. Styrelsens ersättning ska redovisas vid bolagsstämman.

Ersättningskommitté

(Compensation/remuneration Committee)

Kommittén utses av styrelsen. Kommitténs syfte är verka för att ersättningsfrågorna, som till exempel optionsprogram och andra incitamentsprogram, har en ändamålsenlig form samt att det finns en verifierbar koppling mellan aktieägarnas nytta och incitamentsprogrammets omfattning och storlek. Den ska hantera avtal och ersättningsfrågor för styrelse, ledning och övriga anställda. I de fall incitamentsprogram är av väsentlig omfattning ska dessa fastställas vid bolagsstämman.

Revisionskommitté (Audit Committee)

Kommittén utses av styrelsen. Kommitténs syfte är att verka för att god kontroll av bolagets verksamhet upprätthålls. Den ska även förbereda förslag till val av revisorer samt bereda underlag för upphandling av revisionstjänst. Den ska löpande under året kommunicera med revisorer, externrevisorer såväl som internrevisorer, för att diskutera revisionsarbetets inriktning och resultat.

3. Ersättning till ledningen

Folksam anser att:

Ersättningskommitté ska ta fram beslutsunderlag angående ersättning till vd och övriga ledande befattningshavare.

Information om ersättningsprinciper och lönevillkor ska lämnas i årsredovisning.

Avgångsvederlag till vd normalt begränsas till maximalt två årslöner.

4. Incitamentsprogram

Folksam kan vara positiva till incitamentsprogram förutsatt att de bygger på marknadsmässiga villkor och att tilldelningen är befogad.

Folksam anser att:

Vid riktade emissioner till personalen bör utspädningseffekten för incitamentsprogram allt som allt inte ha större omfattning än fem procent.

Tilldelning bör enbart ske till aktivt arbetande i vederbörande bolag och inte till styrelseledamöter.

Aktieägarna bör noga informeras om incitamentsprogram i kallelse till bolagsstämma och årsredovisning.

5. Miljö- och etikfrågor

Folksam ska, genom sina placeringar, aktivt påverka företag där det bedöms relevant och framgångsrikt. Ägarstyrning ska ske i enlighet med Folksams vision samt de etiska regler som tillämpas inom koncernen och syfta till att öka mervärdet för Folksams kunder.

Folksam anser att:

Bolagets styrelse har ett ansvar för att se till att bolaget arbetar med miljö- och etikfrågor.

Bolaget bör utarbeta grundläggande handlingsprogram för dessa frågor och ansluta sig till FN:s Global Compact.

Bolaget bör tillämpa OECD:s riktlinjer för multinationella företag³⁾ i det fall verksamhet finns i flera länder.

¹⁾ "Corporate governance (Ägarstyrning) is the system by which businesses are directed and controlled." Cadbury Report (U.K.).

²⁾ OECD Principles of Corporate Governance SG/CG (99)5 Organisation for Economic Co-operation and Development; Directorate for Financial, Fiscal, and Enterprise, Affairs.

³⁾ The OECD declaration and decision on international investments and multinational enterprises: DAF/IME(2000)20, Organisation for Economic Co-operation and Development; Directorate for Financial, Fiscal, and Enterprise, Affairs committee on international investments and multinational enterprises.

Besöksadress: Östgötagatan 90
Postadress: 106 60 Stockholm
Telefon: 08-772 60 00
Fax: 08-772 69 55
Internet: www.forenadeliv.se/pension

